

ДО:
г-н Юлиян Попов
Министър на околната среда и водите

Становище

ПОДАТЕЛ: Сдружение „Балканка“ /ЕИК 176566443/, гр. София, ул.Челопешко шосе №26 /булстат 176566443/, email: info@balkanka.bg

ЧРЕЗ СВОЯ ПРЕДСТАВИТЕЛ: инж. Иван Георгиев Пандъков, Председател на УС

АДРЕС ЗА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ: _____

ОТНОСНО: Обявяване на заповед за защитена зона **BG0000279 „Стара река“**, разположена в землищата на с. Горско ново село, с. Калайджии, с. Слиновица, с. Средно село, община Златарица, област Велико Търново, с. Джулюница, община Лясковец, област Велико Търново, с. Бряговица, с. Кесарево, с. Теменуга, община Стражица, област Велико Търново, с. Боринци, община Котел, област Сливен, с. Богомолско, с. Великовци, с. Крайполе, с. Мечово, с. Равно село, с. Стара речка, с. Стеврек, с. Черна вода, община Антоново, област Търговище

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПОПОВ,

В хода на процедурата по обществено обсъждане подаваме в срок нашето становище във връзка с направеното обявление.

Отбелязваме, че последния ден за обществено обсъждане беше 16.12.2023г, събота, затова подаваме нашето становище в първия работен ден.

След като се запознахме със заповедта за обявяване на защитена зона BG0000279 Стара река:

I. Възражяваме срещу записа на т.8.4 от заповедта

8. В границите на защитената зона се забранява:

8.4. изграждане на преграждащи речното течение хидротехнически съоръжения, недопускащи придвижването на видовете по т. 2.2 нагоре и надолу по течението на реката;

Мотиви: Текстът звучи смислен, но считаме, че подобен текст вкарва значителна заблуда и е директно основание да се смята, че ако изградим съоръжение за миграция при едно хидротехническо съоръжение, то вредните ефекти от това въздействие биха били неутрализирани. Изграждането на съоръжения за миграция на водните организми е строго специфично, към тях се предявяват редица изисквания, у нас няма действаща наредба за изграждане на такива съоръжения, отделно, че в много от случаите - това не е възможно и такива биха били безсмислени. Сложността и специфичния характер на темата с блокирането

на миграцията на хидробионтите е сериозна предпоставка за неизпълнимостта на това условие

Част от вредните въздействия по реките, при напречното им преграждане са, които сме установили са:

- блокиране на миграцията;
- пресушаване;
- еутрофикация;
- отравяне на водата;
- блокиране преноса на седименти;
- ерозия на дъното след преградата;
- застои в миграцията на седименти по дъното след стената;
- необходимостта от периодично почистване;
- хидро-пикинг;
- термо-пикинг и други.

Ето защо на съоръженията за миграция се гледа като на Смекчаваща мярка, но не и като на мярка, която елиминира вредното въздействие от напречното преграждане на речните корита. Съоръженията за миграция например могат да бъдат разписвани сред мерките по т.10, като задължителна мярка към вече изградени такива съоръжения, с каквито е пълно по нашите реки, след преглед разбира се и на тяхната икономическа обосновааност, с цел минимизиране на вредните въздействия, с което да се минимизира едно от вредните въздействия, когато изобщо това е възможно.

Така например към т.10 може да се запише:

„прилагане на смекчаващи мерки за съществуващи хидротехнически съоръжения, преграждащи реката“.

II. Предлагаме да се включат следните мерки към забраните в заповедта:

- забрана за изграждане на преграждащи реката съоръжения с к.г.р над кота дъно река(включително водохващания за ВЕЦ и други)

Мотиви: Дънни прагове(когато е приложимо) с цел укрепване на дъното след мостови съоръжения имат своето важно значение за инфраструктурата.

- забрана за ВЕЦ!

Мотиви: Съгласно действащия Закон за водите, чл. 118ж гласи следното:

„Чл. 118ж. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2010 г.) (1) Не се разрешава водоземане от повърхностни води за производство на електроенергия:

4. (изм. - ДВ, бр. 58 от 2015 г.) когато тази част от реката попада в зони за защита по чл. 119а, ал. 1, т. 5;“

„Чл. 119а. (Нов - ДВ, бр. 65 от 2006 г., в сила от 11.08.2006 г.) (1) Зоните за защита на водите са:

...
5. (доп. - ДВ, бр. 58 от 2015 г.) защитените територии и зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.“

При издаването на заповеди за зони за защита на водите досегашната политика от страна на МОСВ беше да не записва тази мярка сред забранителните режими „защото тя повтаряла забраната по чл.118ж от Закона за водите“. Практиката обаче показва, че това не е така. Съдебната практика по този въпрос е изключително противоречива, като различни съдебни състави в едни случаи приемат забраната като императивна, а в други случаи точно обратното.

Съгласно множество решения на ВАС, тази забрана е неприложима, когато в забранителния режим на заповедта за обявяване на зоната няма изрична забрана за това действие – вземане на вода за производство на енергия. Причината е т.5 на чл.119а и недоказуемостта на

вредното въздействие върху конкретните защитени видове, ако няма такава забрана: https://info-adc.justice.bg/courts/portal/edis.nsf/e_act.xsp?id=2076959&code=vas&qid=1442777041

Ето защо е важна намесата веднага и вписването на тази забрана, за да се спрат всякакви спекулации на съдебните състави по темата.

- забрана за разкриване на рудници за добив на метални полезни изкопаеми, засягащи водното тяло, включително оттичащи води към ПВО;

- забрана на кариери за добив на облицовъчни и общостроителни материали във и на по-малко от 500м от ПВО категория река;

Мотиви: Тази забрана се припокрива частично с т.8.8 на заповедта, но е важно да се зададат буферни параметри. Подобен тип кариери, както и мини по предишната точка, обикновено нарушават целостта на подземните водни тела, които са в пряка връзка с ПВО „река“, а това създава сериозни рискове към влошаване качеството на водите, което в някои случаи е несъвместимо с живота и здравето, както на хидробионтите, така и на сухоземните животни и хората край реката. Подобна мярка и до днес има например в ПУРБ на Дунавски район, така че определено авторите на сега действащите ПУРБ са имали своите обосновани заключения, за да я включат.

-забрана за извеждане на сеч на по-малко от 50м от ПВО.

Мотиви: Крайречните гори и местообитания, особено тези в местообитание 91E0, имат важна функция в борбата с наводненията, пречистването на водите, борбата с ерозията на бреговете. Осигуряват дом за множество животински видове и естествен биокоридор и места за почивка.

-забрана за затрупване на пресъхващи притоци със строителни, земни и друг тип отпадъци;

- забрана за издаване на разрешителни за заустване на непречистени води;

- забрана за улов на повече от 1,5кг на видовете по приложение 2 на ЗРА.

Мотиви: Законът за рибарство и аквакултури е законът, чрез който се регламентира управлението на рибните запаси по устойчив начин. Сегашният действащ закон е изготвен преди повече от 20години. Същият е морално остарял и подлежи на пълна актуализация. Това обаче е процес, който не зависи от нас. В същото време, за видовете по приложенията на Закона за биологично разнообразие няма никакво диференциране и те попадат под общите норми на управление. Така например за черната мряна е въведен минимален размер за улов 17см, което съответства на екземпляри с тегло 70-80гр. В същото време, като пролетно-лятно размножаващи се видове, нормата за улов е цели 3кг. Така на практика, в норма е улова на почти 1 кофа мрени. Разговорите ни с представители на МЗХ по въпроса показват, крайна незаинтересованост по отношение на това, тъй като управлението на защитените видове, според тях и според закона, е в компетенциите на МОСВ. Ето защо се обръщаме към Вас за съдействие по отношение управлението на защитените видове и регламентирането на едни по-строги правила, доколкото това има отношението към опазването им, особено когато говорим за Натура 2000 местообитания.

- забрана за задържане на екземпляри от вида *Aspius aspius*

- забрана за зарибяване с неместни видове риби

- забрана за включване в регулация на имоти, попадащи в заливната зона на 100г вълна

Мотиви: Крайно време е да престане раздаването на имоти край реките с цел застрояване. В сега действащия закон има забрана по този въпрос, но при 20г. вълна. Климатичните промени и опитът ни показват, че все по-чести стават т.нар. 100г., а защо не и 1000г. вълни. Важно е активно действие по този въпрос, тъй като урбанизирането на крайречните местообитания, не само влошава условията за борба с наводненията, не само уврежда естествените биокоридори за сухоземните животни, но и е предпоставка за последващи дейности, като дигиране, коригиране и прочие на повърхностното водно тяло с цел защита на УПИ-тата със знанието или без на компетентните институции, което се е превърнало в нормална практика.

III. Предлагаме да се включат към т.10 следните мерки за постигане на целите:

- прилагане на смекчаващи мерки за съществуващи хидротехнически съоръжения, преграждащи реката
- установяване на собствеността и премахване на съществуващи хидротехнически съоръжения излезли от експлоатация

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПОПОВ,

Дадохме конкретни примери към нашите предложение, тъй като те са резултат от над 10 години доброволна работа в сектор Води и изследване на причините за влошаване качеството на повърхностните водни тела, както и невъзможност на мрежата Natura 2000 да изпълнява своите функции, за което и има наказателна процедура от Европейската комисия.

Дата 18.12.2023г.

гр. София

Председател:

.....
ДВ /